

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่อง กระบวนการชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม กรณีศึกษา
ชุมชนรอบโรงไฟฟ้าวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

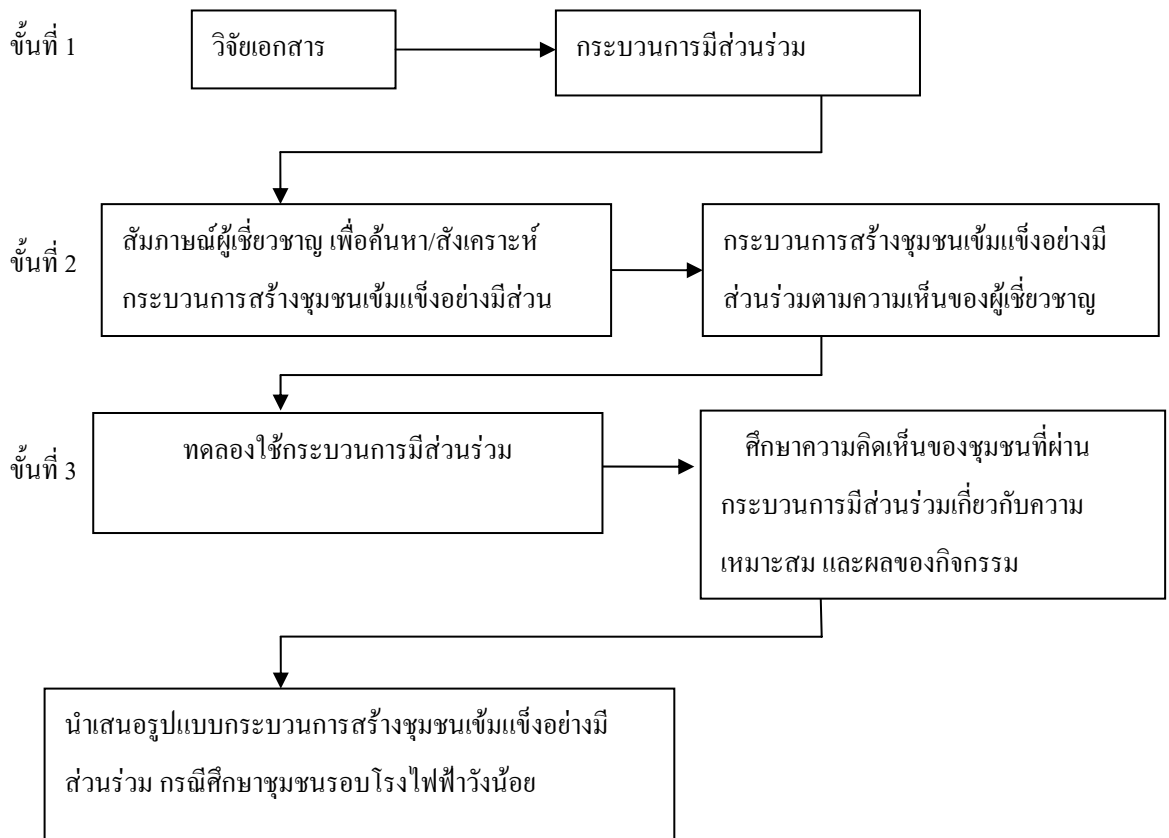
1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอผลงานวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในขั้นตอนศึกษากระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม ได้แก่ เอกสารงานวิจัยจำนวน 6 เรื่อง ผู้เชี่ยวชาญการทำงานชุมชน ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้รู้ด้านการทำงานชุมชน ผู้ที่ทำงานด้านชุมชนสัมพันธ์ จำนวน 3 คน เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ การคัดเลือกจะพิจารณาจากผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่กำหนดโดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้ คือ

1. มีประสบการณ์การทำงานด้านชุมชนสัมพันธ์ไม่น้อยกว่า 5 ปี

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

44

2. ทำงานในองค์กรที่เป็นทางการซึ่งเป็นที่ยอมรับ หรือเป็นนักวิชาการด้านการพัฒนาชุมชน

ประชากรในขั้นตอนการทดลองใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ขั้นตอนศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วม และขั้นตอนการศึกษาผลที่เกิดจากการร่วมดำเนินกิจกรรมในกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ประชาชนในชุมชนรอบโรงไฟฟ้าวังน้อย 3 ตำบล ตำบลชะแมบ ตำบลสนับทึบ และตำบลบึงชำอ้อ คริวเรือนละ 1 คน จำนวน 5,304 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนศึกษากระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม นั้น ใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 ประเภท คือ เป็นเอกสารงานวิจัย จำนวน 6 เรื่อง และกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำงานชุมชน จำนวน 3 คน

ขั้นตอนการทดลองใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ประชาชนในชุมชนรอบโรงไฟฟ้าวังน้อย ที่ผ่านการทดลองใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจาก 3 ตำบล ตำบลชะแมบ ตำบลสนับทึบ และตำบลบึงชำอ้อ จำนวน 60 คน

ขั้นตอนการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการมีส่วนร่วม และผลของกระบวนการมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ประชาชนในชุมชนรอบโรงไฟฟ้าวังน้อยที่ผ่านการทดลองใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจาก 3 ตำบล ตำบลชะแมบ ตำบลสนับทึบ และตำบลบึงชำอ้อ จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชนิดของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ใช้แบบวิเคราะห์สาระ (Content analysis) ในการวิจัยเอกสารเพื่อค้นหารูปแบบของกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 2 ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) และแบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อศึกษาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบของกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม และสังเคราะห์กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 3 ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) สํารวจความคิดเห็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่ผ่านการทดลองใช้กระบวนการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

45

2. การสร้างหรือพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบบวิเคราะห์สาระ

1. ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้าง เนื้อหา ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ควบคุมสารระนิพนธ์

2. กำหนดข้อมูล (ตัวแปร) และตัวชี้วัด

2.1 จำนวนตัวชี้วัด

2.2 การพัฒนาตัวชี้วัด

2.3 รูปแบบ

3. เลือกรูปแบบวิเคราะห์สาระ

4. รูปแบบวิเคราะห์สาระ

5. แบบวิเคราะห์สาระฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้าง เนื้อหา ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ควบคุมสารระนิพนธ์

2. กำหนดข้อมูล (ตัวแปร) และตัวชี้วัด

2.1 จำนวนตัวชี้วัด

2.2 การพัฒนาตัวชี้วัด

2.3 รูปแบบ

3. กำหนดรูปแบบ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

4. ร่างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

5. ทดลองใช้กับกลุ่มคนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

6. ปรับปรุง

7. จัดทำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 แบบสอบถาม

1. ศึกษาแนวความคิดและทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดโครงสร้าง เนื้อหา ภายใต้คำปรึกษาของอาจารย์ควบคุมสารระนิพนธ์

2. กำหนดข้อมูล (ตัวแปร) และตัวชี้วัด

2.1 จำนวนตัวชี้วัด

2.2 การพัฒนาตัวชี้วัด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

46

2.3 รูปแบบ

3. กำหนดรูปแบบ แบบสอบถาม
4. ร่างแบบสอบถาม
5. ทดลองใช้กับกลุ่มคนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย
6. ปรับปรุง
7. จัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์

3. กระบวนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบวิเคราะห์สาระ และแบบสัมพัทธ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง จะวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ โดยมีขบวนการดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร
2. สังเคราะห์กระบวนการมีส่วนร่วมที่ได้จากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
3. นำแบบสัมพัทธ์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมแบบสอบถาม

1. นำแบบสอบถาม เสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
2. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการ ความสอดคล้องกันของข้อคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ อันเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และวิเคราะห์ค่าความตรงเชิงเนื้อหาได้ค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 1-66

3. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิ ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชาชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับ ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) (ภฤติยา วงศ์ก้อม. 2544 : 126)

$$\alpha = \left(\frac{K}{K-1} \right) \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_k^2} \right)$$

α = ค่าความเชื่อมั่น

k = จำนวนข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ

S_k^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้ตอบทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

47

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. รวบรวมข้อมูล กระบวนการ รูปแบบการทำงานชุมชน ด้วยแบบวิเคราะห์สาระสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การสร้างกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการทำงานในเบื้องต้นนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
2. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ และแนะนำตัวผู้ศึกษาวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้เชี่ยวชาญด้านชุมชนสัมพันธ์ ผู้นำชุมชนตำบลชะแมบ ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้นำชุมชนตำบลบึงชำอ้อ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี เพื่อขอความร่วมมือ และขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
3. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อสังเคราะห์รูปแบบกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม
4. จัดทำแบบสอบถาม ตรวจสอบแบบสอบถาม นำลงเก็บข้อมูลจากชุมชน
5. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย
6. นำข้อมูลลงรหัสเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์
นำข้อมูลลงรหัสแล้วไปใช้วิเคราะห์ทางสถิติ
7. สังเคราะห์สรุปข้อมูล และนำเสนอรูปแบบกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์กระบวนการที่เหมาะสม ใช้เทคนิคการวิเคราะห์สาระโดยศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสรุปประเด็นลงในแบบวิเคราะห์สาระที่จัดทำขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาความเหมาะสมต่อกระบวนการมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากผลลัพธ์ของขั้นตอนที่ 1 โดยใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก และแบบวิเคราะห์ความเหมาะสมเชิงเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์จากโปรแกรมสำเร็จรูปในการประมวลผล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยเกี่ยวกับงาน โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ เพื่อใช้อธิบายลักษณะทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

48

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

- 5 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อกระบวนการที่เหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ใช้เกณฑ์ดังนี้

คะแนน	4.51–5.00	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน	3.51–4.50	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
คะแนน	2.51–3.50	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน	1.51–2.50	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
คะแนน	1.00–1.50	หมายถึง	ความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 101)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน คำนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับลักษณะพฤติกรรม

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

n แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

2. ค่าร้อยละโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2541 : 64-65)

$$P = \frac{f \times 100}{n}$$

เมื่อ P แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

3. ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 117)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของข้อมูล

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

4. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สูตร (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2541 : 64-65)

$$S = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง

การนำเสนอผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้แบ่งการนำเสนอเป็น 4 ขั้นตอนคือ

ตอนที่ 1 ผลการวิจัยเอกสาร

ตอนที่ 2 นำเสนอกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ที่วิเคราะห์จากแบบวิเคราะห์ความตรงเชิงเนื้อหาและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 3 นำเสนอผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำเสนอในรูปแบบตาราง และ นำเสนอระดับความคิดเห็นจากการทดลองใช้กระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและกลุ่มตัวอย่าง จะนำเสนอในรูปแบบตาราง

ตอนที่ 4 นำเสนอรูปแบบกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างมีส่วนร่วม